

**Covid-19 Salgını Elektrik
Sektörüne Yönelik
Önlemler: Dünya Örnekleri
Raporu**

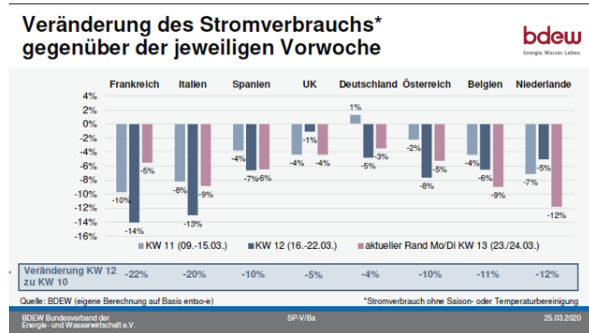
Elder

Covid-19 Salgını Elektrik Sektörüne Yönelik Önlemler: Dünya Örnekleri Raporu

A. ELEKTRİK TALEBİ VE FİYATLARINDA DÜŞÜŞ

Dünya örnekleri incelendiğinde ülkemizdekine benzer ekonomik gelişmeler gözlemlenmektedir. Talep ve sonrasında üretimde meydana gelen ani düşüş nedeniyle ekonomik büyüme yavaşlamaktadır. Bunun sonucunda elektrik tüketiminde ciddi düşüşler yaşanmaktadır.

Grafik-1'de Avrupa ülkelerindeki elektrik talebinin bir önceki haftaya göre değişimleri yer almaktadır. Başlangıç dönemi 10'uncu Hafta olan 2 Mart – 8 Mart dönemidir. 11'inci, 12'inci ve 13'üncü haftalarda bir önceki haftalara nispetle ciddi düşüşler gözlemlenmektedir. 12. Hafta tüketimi ile 10. Hafta tüketimi karşılaştırıldığında Fransa'da %22, İtalya'da %20, İspanya'da %10, İngiltere'de %5, Almanya'da %4, Avusturya'da %10, Belçika'da %11 ve Hollanda'da %12'lik düşüşler gerçekleşmiştir¹. Salgının yayıldığı ve ciddi toplumsal sorunlara neden olduğu İtalya, İspanya ve Fransa gibi ülkelerde tüketim düşüşleri %20'lere ulaşmıştır.

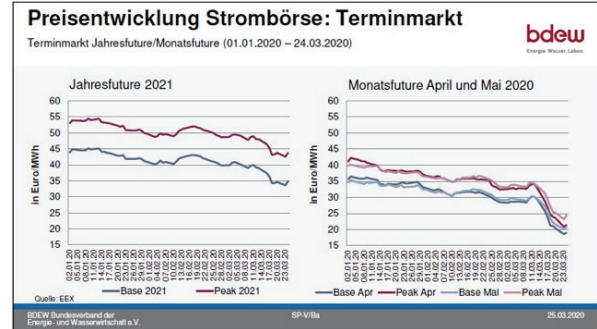
Grafik-1: Avrupa Ülkeleri Elektrik Talep Değişimi²

Kaynak: BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V.

Elektrik talebinin azalmasıyla fiyatlarda da ciddi düşüşler meydana gelmektedir. Grafik-2'den görüldüğü üzere, Almanya Nisan ve Mayıs vadeli baz ve puant elektrik sözleşmeleri yılbaşındaki 35-40 Euro/MWh düzeyinden 23 Mart tarihinde 20-25 Euro/MWh düzeyine düşmüştür³. 2021 yılı vadeli baz ve puant elektrik sözleşmeleri yılbaşında 45-55 Euro/MWh bandındayken 23 Mart tarihinde 35-40 Euro/MWh düzeyine gerilemiştir.

Salgının derinleşmesi durumunda ülkemizde de benzer tüketim ve fiyat düşüşleri ile karşılaşmamız oldukça muhtemeldir.

Grafik-2: Almanya Nisan Mayıs 2020 ve 2021 Vadeli Elektrik Sözleşmeleri (Dönem 01.01.2020 – 24.03.2020)

Kaynak: BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V.

Ekonomik büyümenin yavaşlaması ve elektrik talebinin düşmesi sonucunda gerek toplumsal gerekse ekonomik birçok güçlük ortaya çıkmıştır. Bir tarafta ihtiyaç sahibi vatandaşların yaşadıkları ekonomik zorluklar varken diğer tarafta tahakkuk ve tahsilat düşüşü nedeniyle şirketlerin yaşadıkları finansal zorluklar bulunmaktadır. Elektrik sektörünün sermaye yoğun yapısı düşünüldüğünde şirketler özellikle işletme sermayesi hususunda sıkıntılar yaşamaktadır.

- 1 Wirtschafliche Auswirkungen der Corona-Epidemie auf die Energiewirtschaft, BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V., www.bdew.de/media/documents/20200326_FaktenArgumente_AuswirkungenCorona_A7.pdf Berlin, 25 Mart 2020
- 2 Veriler mevsimsellik ve sıcaklık etkilerinden arındırılmamıştır

B. ELEKTRİK SEKTÖRÜNE YÖNELİK ALINAN ÖNLEMLER (ÜLKE ÖRNEKLERİ)

İngiltere:

- > İngiltere'de mesken tüketicileri ödeme zorluğu yaşamaları halinde tedarikçi şirketlere başvuruda bulunabiliyor.
- > Tarafların anlaşması durumunda faturanın yeniden değerlendirilmesi, düşürülmesi, ertelenmesi ve kesme yapılmaması gibi önlemler alınıyor.
- > İngiltere'de elektrik üretim ve tedarikçileri çatı kuruluşu olan Energy UK ihtiyaç sahibi vatandaşlara destek sözü verdi.
- > Energy UK aynı açıklamada hükümetin faturalarını ödemekte zorluk çeken vatandaşlara finansal yardım yapmasını talep etti⁴.
- > İşsizlik ve kısa çalışma destek mekanizması çerçevesinde en az 1 ay çalışan işçilere destek sağlanıyor.
- > Kovid-19 salgını nedeniyle iş daralması ve kapanma tehlikesi yaşayan küçük ve orta ölçekteki işletmelere yönelik olarak; yıllık 45 milyon sterlin cirosu olan işletmelere 5 milyon sterlin finansman sağlanması planlanıyor (Coronavirus Business Interruption Loan Scheme).
- > Dağıtım şirketlerini içine alan büyük ölçekteki işletmeler için azalan nakit girişleri sonucu artan işletme sermayesi ihtiyaçlarını gidermek üzere düşük maliyetli borç bulabilmelerini teminen, İngiltere Hazinesi bu şirketler tarafından çıkarılan borçlanma senetlerine yatırım yapmayı planlıyor (Covid Corporate Financing Facility).
- > Yukarıdaki iki program için toplam 300 milyar sterlin büyüklüğünde bütçe belirlenmiştir.
- > Düzenleyici Kurum OFGEM elektrik borçlarının ötelenmesi, borç kaynaklı kesinti yapılmaması ve bu durumun tedarikçiler tarafından tüketicilere duyurulması amacıyla resmi internet sitesinden açıklama yapmıştır⁵. Aynı açıklama ile şirketlerden arıza onarım faaliyetlerine devam etmelerini istemiştir.

3 *Wirtschaftliche Auswirkungen der Corona-Epidemie auf die Energiewirtschaft, BDEW Bundesverband der Energie- und Wasserwirtschaft e.V., www.bdew.de/media/documents/20200326_FaktenArgumente_AuswirkungenCorona_A7.pdf, Berlin, 25 Mart 2020*

4 *Statement from Energy UK on COVID-19, https://www.energy-uk.org.uk/media-and-campaigns/press-releases/463-2020/7444-energy-uk-comments-on-sector-s-preparedness-to-covid-19-situation.html, Erişim tarihi: 26.03.2020*

5 *OFGEM Açıklaması, https://www.ofgem.gov.uk/news-blog/our-blog/covid-19-message-ofgem-ceo-jonathan-brearley, Erişim tarihi: 26.03.2020*

Almanya:

- > Alman Kalkınma Bankası KfW ihtiyaç sahibi şirketlere kredi vermektedir.
- > Kısa çalışma ödeneğine erişim kolaylaştırılmıştır.
- > Şirketlerin bono ve tahvil ihraçları kolaylaştırılmıştır.
- > Kredi ödemeleri ertelenmiş ve ön kredi tutarları düşürülmüştür.

Kanada:

- > Çok zamanlı tarifede değişiklik yapılarak en yüksek tarife dönemindeki (puant) fiyatın en düşük tarife dönemindeki (puant dışı) fiyat ile eşitlendiği belirtilmiştir.
- > Tüm mesken ve küçük ticarethane (<50 kW) faturalarında borçtan kesme işlemine 31 Haziran 2020 tarihine kadar son verilmiştir.
- > Bu düzenlemelerin Kanada Ontario eyaleti Enerji Düzenleme Kurulu kararı ile yapıldığını duyurulmuştur.

ABD

- > Hükümet, ülke genelinde elektrik kesintisinin yaşanmayacağı ve faaliyetlerin aksamayacağı garantisinde bulundu.
- > Ohio ve Connecticut gibi bazı eyaletlerdeki tedarikçiler ise ödeme yapılmamasına rağmen kesmeleri askıya aldıklarını açıkladı.

İtalya:

- > Sanayi Bakanı Stefano Patuanelli 10 Mart tarihinde yaptığı açıklamada, korona virüsünün ekonomik etkilerini hafifletmek için hane halkı faturalarını ödeme zorunluluğunu askıya almak gibi tedbirleri değerlendirdiklerini açıkladı.
- > Bakan Patuanelli, hükümetin şirketlere ve ailelere yardım etmek için yaklaşık 10 milyar Euro değerinde tedbirleri onaylayacağını açıkladı.

Fransa:

- > Fransa'da işletmeler için, gaz ve elektrik faturalarının kriz boyunca askıya alınacağına dair devlet garantisi verildi.
- > Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, kira, gaz, su ve elektrik faturalarının askıya alınacağını; hiçbir vatandaşın temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılmayacağını açıkladı.

Elder

Adres : Mustafa Kemal Mah. Eskişehir Yolu 9. km No: 266 Tepe Prime A Blok 3. Kat, D: 37-38 Çankaya / Ankara
Telefon : +90 312 285 11 35 – 36
Faks : +90 312 285 11 26
E-posta : info@elder.org.tr

www.elder.org.tr

Elderbilgi

ELDER